SKO

PKO Bank Polski

KOMPLET SCENARIUSZY LEKCJI O FINANSACH DLA NAUCZYCIELA

Lekcja 4, klasy I-III
Lew czy kuna?

Materiał został objęty patronatem honorowym Ministra Edukacji Narodowej

MINISTER
EDUKACJI
NARODOWEJ

PKO Bank Polski

Lekcja 4
Klasy I-III

LEW CZY KUNA?

LEW CZY KUNA? CZYLI O WALUTACH I ICH WYMIANIE

WPROWADZENIE MERYTORYCZNE

Dzieci już w wieku przedszkolnym często bawią się w sklep, używając do tego wyciętych z papieru banknotów i plastikowych monet. W życiu codziennie przez nasze ręce przewijają się dziesiątki banknotów i monet. Są to zwykle polskie złote, ale w innych krajach bywają one bardzo różne: euro, dolary i wiele innych walut. Kiedy wyjeżdżamy do obcego państwa, najczęściej używamy pieniędzy innych niż w Polsce. Przyglądając się walutom innych krajów, zastanawiamy się, kim są postacie lub czym są rzeczy uwiecznione na banknotach i co oznaczają symbole umieszczone na monetach. Świat pieniędzy jest bardzo kolorowy i interesujący. W wielu przypadkach za banknotem czy monetą kryje się ciekawa historia danego państwa. W przeszłości pieniądze pełniły również funkcję wizytówki państwa. Każdy kraj, który chciał podkreślić swoją wielkość, dbał o efektowny wygląd swoich pieniędzy. To dlatego na świecie istnieje prawie dwieście różnych walut. Największe znaczenie wśród nich mają obecnie: dolar amerykański, euro, frank szwajcarski, funt brytyjski oraz jen japoński. Ale ciekawostką jest, że nie wszystkie pieniądze możemy dotknąć. Być może wśród najważniejszych walut świata niedługo znajdzie się bitcoin, waluta wirtualna, która istnieje tylko w internecie i jest wykorzystywana m.in. do przelewów internetowych oraz w handlu. Nie wszystkie pieniądze mają taką samą wartość. Jeden złoty nie jest tyle samo warty co jedno euro. 1 euro w przybliżeniu jest warte około 4 złotych. Ale za jakiś czas może być warte mniej lub więcej – aktualną wartość wskazuje kurs walutowy, który jest ceną, jaką musimy zapłacić za jedną walutę, płacąc drugą walutą. Kiedy będziemy jechać do innego państwa, musimy zakupić pieniądze, którymi w nim się płaci. Kiedy wrócimy z obcego państwa i przywieziemy obce pieniądze, znów możemy dokonać wymiany na złote. Możemy też zostawić je na pamiątkę, zaczynając tym samym tworzyć naszą kolekcję monet i banknotów – bardzo dużo osób na całym świecie ma takie właśnie hobby.

OPIS LEKCJI

W trakcie zajęć uczniowie poznają nazwy i wygląd walut – tych najbardziej znanych (dolar, euro, funt), a także tych mających ciekawe i nietypowe nazwy lub kształt (lew, kuna, sum). Utrwalają informacje dotyczące polskiej waluty – jej wyglądu, nominałów; poznają pojęcie kursu walutowego oraz doskonalą umiejętności wykonywania prostych przeliczeń jednej waluty na inną; wiedzą, co to jest numizmatyka, zastanawiają się, jakie korzyści może przynieść kolekcjonowanie monet i banknotów.

CELE LEKCJI

Uczeń powinien:
- wiedzieć, jak nazywa się pieniądz, którym posługujemy się na co dzień,
- podawać przykłady walut obowiązujących w innych krajach,
- wyjaśniać, co to jest kurs walutowy i do czego służy,
- rozumieć, dlaczego kurs kupna waluty jest niższy niż kurs jej sprzedaży,
- wskazywać korzyści z kolekcjonowania monet i banknotów.

POJĘCIA KLUCZOWE:

- pieniądz,
- rewers,
- awers,
- złoty polski,
- euro,
- dolar,
- bitcoin,
- kantor,
- kurs walutowy,
- numizmatyka.

TREŚCI PROGRAMOWE

Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych – I etap edukacyjny: klasy I-III – Edukacja wczesnoszkolna.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe:

Edukacja plastyczna. Uczeń:
- podejmuje działalność twórczą, posługując się takimi środkami wyrazu plastycznego jak: kształt, barwa, faktura w kompozycji na płaszczyźnie i w przestrzeni (stosując określone materiały, narzędzia i techniki plastyczne).

Edukacja społeczna. Uczeń:
- wie, jakiej jest narodowości; wie, że mieszka w Polsce, a Polska znajduje się w Europie; zna symbole narodowe (barwy, godło, hymn narodowy).

Edukacja matematyczna. Uczeń:
- mnoży i dzieli liczby w zakresie tabliczki mnożenia (bez algorytmów działań pisemnych); podaje z pamięci iloczyny,

- sprawdza wyniki dzielenia za pomocą mnożenia,
- wykonuje łatwe obliczenia pieniężne (cena, ilość, wartość) i radzi sobie w sytuacjach codziennych wymagających takich umiejętności; zna będące w obiegu monety i banknoty; zna wartość nabywczą pieniędzy; rozumie, czym jest dług.

Zajęcia komputerowe. Uczeń:
- wpisuje za pomocą klawiatury litery, cyfry i inne znaki, wyrazy i zdania,
- wykonuje rysunki za pomocą wybranego edytora grafiki, np. z gotowych figur.

METODY:

- praca w grupach,
- symulacja,
- elementy burzy mózgów,
- krzyżówka,
- rebus.

MATERIAŁY POMOCNICZE:

Nr 1 – krzyżówka,
Nr 2 – rebus,
Nr 3 – symulacja „Wymiana walut",
Nr 4 – zadania dla uczniów,
żetony do symulacji,
wzory banknotów – dolar, funt, euro, lew, kuna,
strona internetowa z kursami walut,
wzory banknotów i monet kolekcjonerskich emitowanych przez Narodowy Bank Polski (ze strony internetowej NBP).

CZAS:

2 godziny lekcyjne.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Na początku zajęć zaproponuj uczniom, aby pracując w parach, rozwiązali krzyżówkę **(materiał pomocniczy nr 1)**. Po wykonaniu zadania poproś o podanie hasła. Zapytaj uczniów, co rozumieją pod pojęciem „waluta". Wspólnie ustalcie definicję waluty – to pieniądz, którym płaci się w danym kraju. Wyjaśnij, że w trakcie zajęć będziecie rozmawiać o walutach, poznacie najbardziej znane waluty, ale i te nietypowe, oryginalne, którymi posługują się mieszkańcy wybranych państw.

2. Zapytaj uczniów, czy wyjeżdżali kiedyś za granicę. Krótko porozmawiaj o tym, dokąd wyjeżdżali, które kraje zwiedzali. Poproś jedną osobę o zapisywanie w kolumnie nazw państw odwiedzonych przez uczniów. Możesz wskazywać je na mapie. Następnie zapytaj uczniów, czy pamiętają, jak nazywają się pieniądze, którymi płacili, będąc za granicą. Obok w drugiej kolumnie poproś o zapisywanie nazw walut wymienianych przez uczniów. W razie potrzeby uzupełniaj wypowiedzi, pomagaj w przypominaniu nazw. Podsumowując wypowiedzi uczniów, zaznacz, że zazwyczaj każdy kraj posiada własną walutę, czyli pieniądz, który jest prawnym środkiem płatniczym. Może się jednak też zdarzyć, że kilka państw uznaje za własną tę samą walutę; zwróć uwagę, że w wielu państwach członkowskich Unii Europejskiej używa się wspólnego europejskiego pieniądza – euro.

3. Sprawdź, czy uczniowie pamiętają, jak nazywa się polska waluta (złoty polski). Poproś o przypomnienie lub wyjaśnij, że 1 złoty dzieli się na 100 groszy. Pokaż polskie pieniądze metalowe (monety) i papierowe (banknoty). Krótko porozmawiaj z uczniami na temat ich nominałów, wyglądu, znajdujących się na nich wizerunków. Wyjaśnij pojęcia „rewers" (strona z nominałem, czyli cyfrą lub liczbą) i „awers" monety (strona z godłem państwowym).

4. Korzystając z internetu, pokaż uczniom wybrany banknot, np. Stanów Zjednoczonych (dolar), Wielkiej Brytanii (funt) i euro. Zwróć uwagę na to, czyje wizerunki lub co jest na nich przedstawione (dolary – prezydenci i politycy USA, funty – królowa Elżbieta II, euro – zabytki architektury europejskiej). Podkreśl, że często nazwy, postacie, symbole umieszczone na banknotach i monetach odnoszą się do historii danego kraju.

5. Zaproponuj uczniom rozwiązanie rebusów, z których poznają nietypowe i oryginalne nazwy walut kilku państw **(materiał pomocniczy nr 2)**. Po wykonaniu zadania, korzystając z internetu, możesz pokazać uczniom waluty państw, których nazwy zostały ukryte w rebusach.

6. Odwołując się do wypowiedzi uczniów z początku zajęć, wyjaśnij, że jeśli chcemy pojechać za granicę, powinniśmy mieć pieniądze, którymi można płacić w danym kraju, np. jeśli wybieramy się do Włoch, Francji czy Hiszpanii, zabieramy euro, jeśli do Wielkiej Brytanii – funty, a do Bułgarii – lewy. Waluty można wymieniać, np. złotego polskiego na euro lub odwrotnie – euro na złote. O tym, ile mamy zapłacić za określoną walutę, informuje kurs walutowy. Wskazuje on, jaka jest cena danej waluty wyrażona w innej walucie, np. cena waluty obcej – euro, dolara, lewa – wyrażona w walucie krajowej, czyli w przypadku Polski – w złotych. Kurs euro oznacza, że wartość 1 EUR w PLN to np. 4 zł 20 gr. Podkreśl, że kurs walutowy codziennie się zmienia i zależy od wielu czynników, m.in. od tego, ilu jest chętnych do kupna i sprzedaży walut, od sytuacji gospodarczej kraju, od sytuacji międzynarodowej itp.

7. Wyjaśnij, że wymianą walut zajmują się banki, kantory i uprawnione instytucje. Przeprowadź symulację wymiany pieniędzy pokazującą, jak funkcjonuje kantor **(materiał pomocniczy nr 3)**. Podsumowując ćwiczenie, zapytaj:
   - Kto odniósł korzyści z wymiany walut: sprzedający, kupujący czy kantor?
   - Jakie korzyści odniósł sprzedający?

- Jakie korzyści odniósł kupujący?
- Jakie korzyści odniósł kantor?
- Dlaczego kurs kupna różni się od kursu sprzedaży waluty?

Zaznacz, że kurs walut może się różnić również między poszczególnymi kantorami, bowiem w kursie waluty uwzględnione są koszty usługi wymiany waluty.

8. Poproś uczniów o samodzielne wykonanie obliczeń wymiany euro na złote i odwrotnie **(materiał pomocniczy nr 4)**. Zwróć uwagę na poprawność wykonywanych obliczeń, w razie potrzeby pomagaj i wyjaśniaj wątpliwości.

9. Zapytaj uczniów, kim jest kolekcjoner. Czy dzieci same coś kolekcjonują, czy może znają osobę, która jest kolekcjonerem? Poproś o krótkie wypowiedzi. Podsumowując, wyjaśnij, że można zbierać różne rzeczy, np. znaczki pocztowe, zdjęcia ulubionych sportowców, płyty, etykiety po napojach, karty telefoniczne, puszki, pocztówki, pluszaki, ale też obrazy, porcelanę, stare zegary. Takim hobby może być też numizmatyka, czyli kolekcjonowanie i badanie monet, banknotów pod względem historycznym, estetycznym, a także technicznym. Porozmawiaj o tym, dlaczego ludzie kolekcjonują różne rzeczy (hobby, ulubiona czynność, zajęcie wykonywane w wolnym czasie dla relaksu, zyski ze sprzedaży rzadkich eksponatów). Jakie korzyści może przynieść kolekcjonowanie banknotów i monet? Zwróć uwagę, że posiadanie rzadkich eksponatów może dać właścicielowi kolekcji spore zyski, gdyż niektóre eksponaty mogą osiągać wysokie ceny. Zaznacz, że kolekcjonerstwo to nie tylko wymiar finansowy. Zbierając monety czy banknoty, można się wiele nauczyć o historii danego kraju, łatwiej zapamiętać wydarzenia, postacie i inne elementy umieszczone na pieniądzach. Kolekcjoner, powiększając kolekcję o kolejny egzemplarz, chce się dowiedzieć jak najwięcej na jego temat, np. w jakich okolicznościach był wyemitowany, jakie są jego parametry techniczne (waga, wymiar, wyroby użyte do produkcji itp.), jakie wydarzenia towarzyszyły emisji danego egzemplarza.
Z myślą o kolekcjonerach Narodowy Bank Polski, który ma wyłączne prawo emitowania banknotów i monet w Polsce, wprowadza do obiegu oprócz monet i banknotów obiegowych, czyli tych, którymi posługujemy się na co dzień, również te kolekcjonerskie. Są one emitowane najczęściej z okazji ważnych wydarzeń lub też upamiętniają wybitne postaci, autorytety związane m.in. ze światem sztuki, kultury, nauki, przyrody i sportu i ich rolę w historii Polski i Polaków.
Podkreśl, że banknoty kolekcjonerskie i monety okolicznościowe różnią się często od tych obiegowych. Zazwyczaj mają dodatkowe elementy, np. dodatki bursztynu, szkła, drewna, lub oryginalny kształt – w przypadku monet – lub bogatszą symbolikę wizerunków postaci i wydarzeń, inne wymiary czy kolorystykę – w przypadku banknotów. Pierwszy polski banknot kolekcjonerski został wyemitowany przez Narodowy Bank Polski w 2006 r. – banknot „Jan Paweł II" o nominale 50 zł. Do banknotów kolekcjonerskich dołączył również banknot polimerowy, czyli wykonany z giętkiego plastiku. Wyprodukowano zaledwie 50 tysięcy sztuk tego banknotu.

10. Korzystając ze strony internetowej Narodowego Banku Polskiego, pokaż uczniom przykłady banknotów i monet okolicznościowych. Zwróć uwagę na nietypowy kształt monet z serii „Polscy malarze XIX-XX wieku" czy serii „Historia polskiej muzyki rozrywkowej". Możesz też wspólnie z uczniami wyszukać monety z herbem województwa lub miasta, w którym mieszkają (serie monet: „Herby województw", „Miasta w Polsce"). Ciekawa dla uczniów pod względem wizualnym może być też seria „Polski rok obrzędowy", a pod względem tematycznym seria „Polskie kluby piłkarskie". Podkreśl, że wszystkimi banknotami kolekcjonerskimi i monetami okolicznościowymi można posługiwać się na takich samych zasadach jak banknotami i monetami obiegowymi, a więc są one prawnym środkiem płatniczym w Polsce. Jednak numizmaty (monety i banknoty kolekcjonerskie) osiągają na rynku kolekcjonerskim wartość znacznie wyższą od nominału. Regulowanie zwyczajnych płatności banknotem lub monetą kolekcjonerską może więc oznaczać sporą stratę finansową.

11. Następnie wyjaśnij, że oprócz tradycyjnych walut coraz więcej zwolenników zyskuje waluta wirtualna, tzw. bitcoin, wykorzystywana m.in. do przelewów internetowych oraz w handlu. Bitcoin zyskuje na popularności i przypuszczalnie za 10, 20 bądź 50 lat będzie to jedna z najważniejszych walut świata. Najważniejszą cechą tej waluty jest to, iż nie jest ona emitowana przez jakikolwiek bank centralny, więc pozostaje niezależna. Jej zdobycie wymaga specjalnego procesu zwanego „wydobywaniem", ale obecnie łatwiej ją nabyć po prostu w kantorze internetowym.

12. Podsumowując zajęcia, zaproponuj uczniom, aby zaprojektowali własną walutę – jej nazwę, wygląd, kształt. Uczniowie mogą wykonać swoje projekty, pracując indywidualnie lub w grupach. Mogą posłużyć się dowolną techniką plastyczną, wykorzystać farby, wycinanki, kredki. Po wykonaniu zadania możesz urządzić w klasie małą wystawę prac i wspólnie z uczniami wybrać najbardziej oryginalny projekt.

MATERIAŁY POMOCNICZE

Materiał pomocniczy nr 1

Krzyżówka

Rozwiąż krzyżówkę, litery z oznaczonych pól czytane pionowo utworzą hasło.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

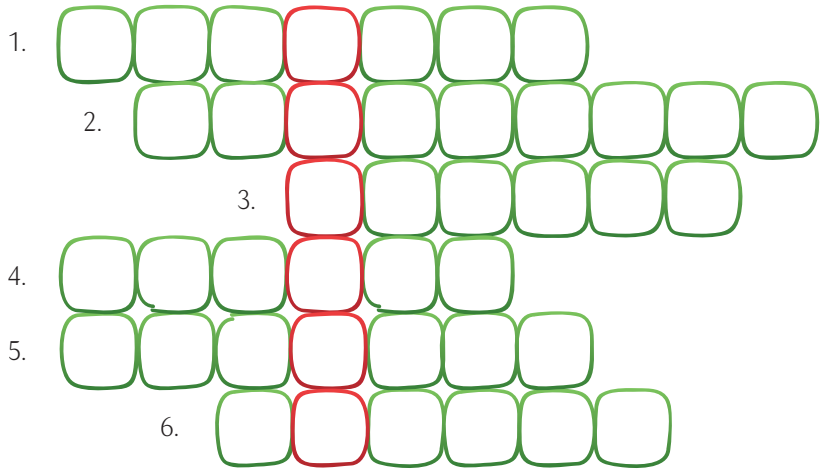

Hasło: .....

Rozwiązanie:

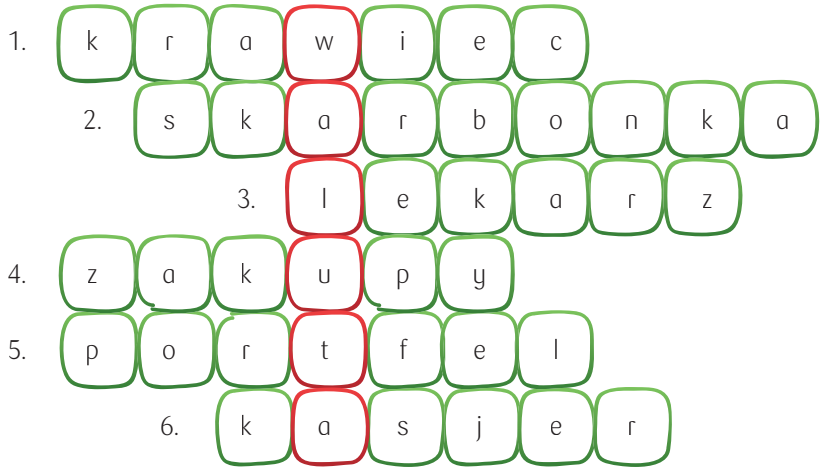

Materiał pomocniczy nr 2

Rebusy

Rozwiąż rebusy, a poznasz ciekawe i nietypowe nazwy walut, którymi posługują się mieszkańcy wybranych państw.

..... jest walutą m.in. Danii, Czech, Norwegii i Szwecji. Początkowo na monetach widniały podobizny królów, z czasem wybijano na nich już tylko same ..... Stąd nazwa waluty.

~~wak~~ +

~~ur~~ ..... to pieniądz Uzbekistanu.

..... jest walutą Bułgarii. Bułgarskie pieniądze swoją nazwę zawdzięczają królowi zwierząt, zresztą podobnie jak lej – waluta Rumunii.

r = n ..... to pieniądz Chorwacji. Nazwa tej waluty pochodzi od małego futerkowego zwierzątka ..... Kiedyś za towary płacono skórami właśnie tego drapieżnika.

~~arstwa~~ ..... to nazwa waluty Albanii.

Odp.: 1. Korona / 2. Sum / 3. Lew / 4. Kuna / 5. Lek

Materiał pomocniczy nr 3

Symulacja „Wymiana walut" – instrukcja dla nauczyciela

Powiedz uczniom, że jesteś właścicielem kantoru i zajmujesz się wymianą walut. Wybierz dwóch ochotników, którzy odegrają role klientów kantoru. Wyjaśnij, że pierwszy uczeń wrócił do Polski z wycieczki do Niemiec, zostało mu w portfelu 5 euro (daj uczniowi np. kartkę z napisem „5 EUR"). Chciałby je wymienić na złote. Powiedz, że można to zrobić w kantorze. Kantor kupi od niego walutę po określonej cenie, tzw. kursie wymiany. Ustal, że kurs kupna 1 euro wynosi 4 zł, zapisz kurs na tablicy. Uczeń przekazuje do kantoru 5 euro. Zapytaj klasę, ile powinien wypłacić mu kantor, jeśli kurs kupna 1 euro wynosi 4 zł. Wpisz wynik do tabeli, wypłać uczniowi odpowiednią liczbę żetonów PLN. Drugi uczeń będzie osobą, która wybiera się właśnie na wycieczkę do Francji, chce kupić euro, ponieważ używa się tam tej samej waluty co w Niemczech. Wyjaśnij, że ma on 50 zł (daj mu 5 banknotów po 10 zł). Zapisz na tablicy przykładowy kurs sprzedaży 1 euro = 5 zł. Jest to cena, jaką musi zapłacić klient kantoru za kupno obcej waluty. Zapytaj klasę, ile euro można kupić za 30 zł. Wynik wpisz do tabeli.

Zapytaj uczniów:
- Kto odniósł korzyści dzięki działalności kantoru?
- Jakie korzyści odniósł sprzedający walutę?
- Jakie korzyści odniosła osoba kupująca walutę?
- Jakie korzyści odniósł kantor?

Wyjaśnij różnicę pomiędzy ceną kupna i sprzedaży waluty. Zaznacz, że cena sprzedaży waluty w ćwiczeniu wyniosła 5 zł, a w przypadku kupna – tylko 4 zł. Zwróć uwagę, że cena sprzedaży w kantorach jest zawsze wyższa niż cena kupna waluty. Kantory są firmami, które zarabiają dzięki wymianie walut.
Kursy walut mogą się różnić pomiędzy poszczególnymi kantorami, dlatego przed podjęciem decyzji o kupnie lub sprzedaży waluty warto zapoznać się z ofertą kilku kantorów (wymiany walut można również dokonać w kantorze internetowym).

Kurs euro	
kupno	sprzedaż
Kurs kupna euro 1 euro = 4 złote	Kurs sprzedaży euro 1 euro = 5 złotych
Cena wymiany 5 euro na złote =	Cena wymiany 50 złotych na euro =

Wzory banknotów

Materiał pomocniczy nr 4

Zadania dla uczniów

Oblicz, ile euro możesz nabyć, mając 30 złotych, jeśli kurs sprzedaży
1 euro = 6 złotych.

.....

Oblicz, ile złotych otrzymasz, wymieniając 10 euro po kursie
1 euro = 4 złote.

.....